

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknél, körjegyzőknél és tanítóknál 4 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromsoros petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.

Városi mizériák.

Igaz, hogy a régi közmondás ama bizonyos madárról, mely még saját fészket sem kímélte meg a közegészségügy rendeleteinek megszegésétől, arra bírhatna, hogy a sok igazságot és gyakorlati észlelést tartalmazó mondásokat hagyományos tiszteletben tartjuk; de hiába mi modern emberek egyrészt nem sokat hajtunk már a régi üdvös szokásai és megfigyeléseire, másrészt pedig tény, hogy a sajtó útján megbízotabban lehet célt érni, azon egy óhajnak kivételével: hogy a tót-magyar—privígyei vasut a publikum igényeinek megfelelőbb és gyorsabb menetrendet nyerjen.

Tagadhatlan, hogy városunk az utóbbi húsz-harminc év alatt nem remélt módon fejlődött és a magyar felvidék gyöngyének intelligenciája és modern épületei révén joggal nevezhető; de szintén kétségtelen, hogy a megyének mulasztási bűnei miatt — mely személyes önzés által vezetve még saját területe számára sem gondoskodott a maga idején vasutakról, hanem kicsinyes tervek forszérozásával és pajtáskodó érdekhajhászatlan szemlélté, hogyan támadnak tőszomszéd-ságában új vonalak — e város ma a tők szélére jutott.

Kérdjük ugyanis, hová lett Nyitrának idegen forgalma? mivé változott vásárainak

roppant látogatottsága? mit jelent főtaink elhagyottsága? a fuvarosokkal előbb tulzsúfolt párutca csendessége? üzleteink pangása és hanyatlása? gabona-piacunk szűkösre való szorítása? kisiparosaink: eszmadiák, kalaposok, szűrszabók stb. koldusbotra jutása és a többiek szegényes tengése? ... a hanyatlás és desont oly szembeszőkő, hogy a város polgárainak jövőjét kétségbeejtővé és reménytelenné teszi.

És midőn polgárainknak, sajnos, ily szomorú és sivár jövőt ítéget, melyet még a létező öt pénzintézet sem képes tetszetősebb kilátással megédesíteni: vajjon akkor jobb és előnyösebb-e magának a városnak sorsa? Szerencsétlenségét és nyomorát még saját oktalan elhatározásaival tetézi s nemesak jelen nemzedékét kifosztja, hanem a jövődők életerejét is alávágyja.

Nagyzási mániájában és elszámított jólét hozamában annyira megterhelte már polgárai különben is nyomasztó anyagi képességét, hogy maholnap a túlterhelés miatt ezek teljes elszegényedésétől lehet tartani.

Ne vezessen félre senkit városunk lakóinak külső megjelenése, eleganciája és uri passziói; ezek igénybe veszik a város pénztárát, követelvén modern járdákat, nagyvárosi kövezetet, fényes kivilágítást, befásítást, számos gyalog és lovas rendőri apparátust, csatornázást, vízvezetékét stb., de igen ritkák

közöttük azok, kik a terhek elviseléséhez járulnának, mert a *magas városi pólléket*, mely ezen dolgok létesítése és fentartására fordítatik, *nem ők fizetik.*

Politikailag e város *szegényes* osztályai a kormánypárti szolgálkúség és konclesés, avagy kegyelmes mosoly és kézsorításért rajongnak; a képviselő-testületet helyben állomásozó, idegen államhivatalnokok tartkítják; a város közügyei szabadelvű szempontból parancsszóra intéztetnek; a város fizetett hivatalnokai a kormánypárt — tisztelet a kivételeknek — dédelgetett bemozdói és közvetítői, szóval egész berendezése a városnak a szabadelvű pártot, de nem a város közérdekét és javát szolgálja!

S mi hasznát vette eddig a város ezen szolgálkú és undort gerjesztő elvetésének és szárnalmas szerepének?

Ember- emlékezet óta kormánypárti képviselők választattak támogatása által és mégis soha más előnyben, mint a kövezetvám szedhetésének engedélyezésében nem részesült, mely utóbbiról is, sajnos, az derült ki, hogy az aranyos-maróthi és léva—garamberzencei vasutvonalak kiépítése után, habár ezen szomszédos vonalak az egész keleti és déli szomszédosság forgalmát a várostól elterelték, a városnak évenként több ezer forinttal nagyobb hasznót hoz, mint azon években, midőn a jelzett vasutak hiánya miatt, az egész nagy és

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE TÁRCÁJA“.

Levél a szerkesztőhöz.

Szakolca, 1897. febr. 15.

Tekintetes Szerkesztőség!

Köszönöm szípen, hogy tetszet nekem küldeni, a Nyitram. Közl. február 7-iki számában, a Zsiros Joska nacságos urnak övi nyilatkozatot, de in mar akor olvastam, mer ide is jar Nyitram. Közl., isz mar kiszitetem is ez a levél, hogy válaszképen közöllyi sziveskedje.

Kirem szípen, mikor in atolvastam Zsiros Jóska nacságos urnak övi nyilatkozatot, isz mig eeer atolvastam, in voltam egészen megijedve, isz nagyon meglepetve.

Nem is hitem volna, hogy az a Zsiros Joska nacságos ur olan szelemdus, tugya magának csinaltatnyi olan hoszu lire eresztet nyilatkozatot, masnak a eszivel, isz asztan alairja a saját kezivel! Milen igyesen agya tutara mindenkinek, hogy ő tugya alairni saját nevit! Asztan kirem szípen, milen jól tugya elbáni masnak levelivel, nem hiaba Bánfynak övi labanca ő is! Fölbolcolja hit riszre, mind valami hit szilva fas nemes, isz „nagyon finoman agya irtisemre“ hogy

enyim levél nem egyib, mind: hazugsag, irigység, elenmondas, tudatlansag, szemileskedis, kegyeletlenség, isz alatomosag!

Egiszen voltam, isz most is vagyok megijedve, mer Zsiros Joska nacságos ur engem ajanlja a tek. kir. ügyisz urnak övi beces figyelmebe, hogy valami felsig vagy felesig sirtis miat elenen perelje!

Mig csag az kelene, hogy engem bezarjanak! Kirem szípen, inkab megretiralom, isz inkab visszavonom mindent azonal következőképen:

Nem igaz, hogy ifj. Frideczki Timus febiro volt eriles, — isz nem alitom, hogy Belacska erinyes. — Melik a *hazugsag*?

Valotlan, hogy Timus tuta elenöriznyi közegissig isz közrend, isz nem mondok, hogy volt elensig nippartnak. Ez lene mind *irigység*!

Tivedis, hogy Belacska nem tugya se inynyi, se mulatnyi, se kartyazni. Eben nem lehet túrnyi *elenmondas*!

Viszavonok, hogy övi felesig heles, isz hogy tugya szípen zongoraznyi, mer ez lene *szemileskedis*.

Nem alitom, hogy Belacska sokat jarja hivatalba, visszavonok hogy a Zsiros Joska nacságos ur övi ipat, isz nem igaz, hogy ez Belacskanak van eleny, mer ez lene tölem *tudatlansag*.

Nem merek mar mondanyi, hogy a Zsiros Joska nacságos ur elbeszilte övi illetörténet, mer ő 40 ivig szolgalt primaciát, isz ha ez elbiszilni, ez lene *kegyeletlenség*.

Nem igaz, hogy ujvari menyecskik ramondtak: „Ez am a keminy leginy!“ isz nem igaz, hogy csak ot szerete mutatnyi, hogy ő csinos leginy, hol nem porolhatak ki Szúryt. Ez *let volna alatomosag*!

Nem alitom, hogy mikor Rudolf tronörökös megszolitota, ő csepet sem jöte zavarba, isz nem mondok, hogy mikor vonat elrobogta, ő elfelejtete megszoritanyi fensiges tronörökösnek övi kezit.

Nagyon fáj a Zsiros Joska nacságos urnak, hogy in kidicsirtem övi magyar diszruha, isz mongya, hogy övi diszruha „az elenzik vörös posztoja“. — Kirem szípen, akor ne ereszik a Zsiros Joska nacságos urat bizotmanyi gyülisbe, mer ha elenzik keresztül szurja az a diszruha, kitünik hogy ot van egy üres felfujt holag.

Haragusza, hogy in övi diszruhara montam, hogy galérja szelid vadsertésből szarmazik, is engemet kineveti, hogy három kapitulacios diszmagyar, isz asztan nem rig löt disznóbör, „ez nagyszerű ellenzéki logika.“ Kirem szípen, in az gondolok, három kapitulacios bakanak isz van u

népes vidék Nyitrán fedezte összes szükségleteit és értékesítette összes termésményeit!

Valóban legfőbb ideje, hogy a szabad-
elvű-párt végre valahára honorálja a városnak
érdekében tett szolgálatait, és a párt korifeu-
sainak számtalanszor meghozott kivilágítás
és diszfogadásait és legalább kis részben
térítse meg azon élvezett előnyöket, melyekkel
a hajlongó város-atyák sokszor bőkezűen el-
balmozták.

És azért komolyan óhajtjuk és elvárjuk,
hogy a városi tanács és képviselő-testület
emberelje meg magát valahára és ne csak
azon tanácskozzék, hogy mily módon növelje
a város amúgy is már túlságos kiadásait és
ujakkal tetézzé szanalmas és problematikus
kudarcait, hanem gondoljon okosait és vezesse
feszengő diszmagyarjait már egyszer küldött-
ségileg Budapestre, hogy a kormány juttasson
már végre valahára e városnak is oly előnyt,
minővel sok más várost ez országban már
régén kitüntetett.

A míg a réteken, melyek áradás folytán
ötven év alatt négy öllel a lerakódó-iszap
által emelkedtek, keresünk petroleum-források-
kat; a költséges és fényes tégláégető kör-
kemence mellett Surányból vasuton fuvarozzuk
téglaikat; a míg a városi hivatalnokaink ösz-
szes gondolkozása a fizetés felemelésén köz-
pontosul és boldog boldogtalan vámmmentessé-
get, a város megkarosításával óhajt; addig
nem javulhatnak polgári érdekeink.

Nem a tervek sokasága és káprázató
rendkívülisége, hanem életrealitása és reális
használhatósága emelheti csak a város desont
financiáit és azért örömmel és őszinte lelke-
sedéssel kalapot fogunk emelni azon férfiu
előtt, ki erélyes kézzel nyul a darazsfészekbe,
s kiragadja a várost a mizériák azon töm-
kelegéből, melyből izlelőül csak egy pár eny-
hébb esetet soroltunk fel, csak azért, hogy kerülve
a személyeskedés árnyékát is, a közjó érdekét
előmozdítani törekedjünk.

Vezérelje tehát a város képviselő-testü-
letét és hivatalnokait a közjó előmozdításának
azon egyedül helyes elve, melynek nyomán a

pityke, mir ne lehetne három kapitulációs disz-
kabeton új galir? Nem alitom in, hogy az a
galir van disznóbórból, hanem bizambul, izs most
ő haragugya, hogy ővi nemes nyest „nem lehet
elenziki disznóbór!“ Hát kirem, a Zsiros Joska
nacságos ur 40 iven át, Citinybe, nagyon sok
disznót tartota izs hízlalta a primacia kukurica-
ján, ő bizony jól tudhatya, izs ha tecik meg is
tapogathatya, melik a „kormányparti disznóbór“,
a meliken megkapatni a nemesi levél.

Szememre veti, hogy in szemlesketem, —
ő elenben finoman tuga irtisire adni, kit akar
irteni. Hanem azir nyilatkozatba mongya rolam,
izs nippartrol: „alavalo“, — „tudatlan“, — „ma-
sok becsületiben gazoló“, — s mitevő — krake-
lereskedő — tönkrement — panszláv!

Kar hogy míg hozá nem tete: hazaáruló
zsvány, izs asztan mingyar kirhette volna finom-
sagra privilegium.

[Kijelentem — még pedig komolyan, —
hogy tek. Hyross József ur, köztudomás szerint
igen derek, kedves, tisztességes ur, kinek szem-
melye ellen a legkisebb kifogásom nem volt,
nincs, es nem is lehet, mert én vele semmi-
fele viszonyban, vagy közelebbi ismeretségben
nem állottam es nem is állok, s így az ellen,
hogy becsületében akár gázolni, akár azt meg-

város polgárainak jóléte és java fakad és
mely kell, hogy az arra hivatottak összes
ténykedéseit irányozza. Szünjék meg valahára
már a politikai pártharc uralkodni társadalmi,
sőt családi vonatkozásainkon is és korlátoz-
tassék azon tere, mely szigoruan politikai
elbiralást követel; mert ellenkező esetben nem
érdemljük meg, hogy örökön csak saját önző
érdekeinkben utazva, a közbecsülés és tiszt-
ességben, mely az emberek legfőbb jutalma,
részesüljünk.

—y.

A krétai háboru. Egy igénytelen kis
sziget, a Görögország lábai alatt fekvő Kréta, ma
európai események színhelye, helyesebben szólva,
igen könnyen fontos átalakulások és politikai tej-
lemények kiindulási pontjává válhatik. Sőt mind-
den jel arra mutat, hogy tényleg olyanná válik
is. Egykoron ez a sziget volt az, mely Trója el-
pusztulásánál szerepet vitt; Krétán időzött Me-
nelaos spártai király, midőn favolletét felhasználva
Páris elrabolta nejét Helenát, amiért aztán egész
Görögország neki zúdult Trójának: ma ugylátszik
ezen a szigeten kezdik szőni szentfedő fátyolát a
regen haldokló török birodalomnak. A sziget,
mely egészben véve 8618 négyzet kilométert tesz
ki, 280000 lakossal s 1688 óta török birtok, úgy
jutott most történeti szerephez, hogy a lázadáso-
kat és vérengzéseket, melyeket a török lakosok
görög honfitársaik ellen ismételtén s most utoljára
ismét felidéztek, a török szultán elnyomni nem
képes, tehetetlenségében még ily kis területen se
képes rendet csinálni, a mi Görögország s ezzel
az európai hatalmak beavatkozását vonta maga után,
aminek hátterében természetesen Törökország fel-
osztásának gondolata lappang. Hogy miként fog
az ügy kialakulni, azt ma előrelátni lehetetlen,
a hatalmak feltékenysége s önzése a török birtokon
túlterjedő bonyodalmakat idézhet elő; de az egész
esetből egy nagy történeti tanulságot lehet meri-
teni, mert ime tulajdonképp egy valamikor hatal-
mas s ma teljesen elkorhadt birodalom bukása
megy végbe szemünk előtt, amiben Kréta csak a
kikezdő szerepét játssza. Ugyanaz a folyamat, mi
az egykor létezett, majd a föld színéről teljesen
eltűnt babiloni vagy assziri birodalmaknál. A török
hatalma egykor három világrészre terjedt ki, mi
magyarok is másfélszáz évig nyögünk hatalma
alatt; izlamé volt a tekintélyes mór műveltség
Spanyolországban s annyi szép ország keleten,
nyugaton. A kalifak tették tönkre a keresztény-
ség első századaiban virágozott afrikai és ázsiai

tamadni lett volna szándékom, tiltakoznom
kell.]

Nem merek mondani, hogy ő „becsületes“
ember, mer tavál olvastam lapokba, izs egy fis-
kalis beszilte izs nekem, hogy mikor Tarnóczy
Gusztinak, — a kit mi szakolcikai jól ismerünk,
izs a ki most nemrig akarta próbálni nálunk ővi
szerencsét, — úgy gondolok a Deák János ur
monta, a hires nyitrai képviselő választaskor:
„Őn becsületes ember“, akor ezir eliteltik azt az
urat! Hala Istenek, nem magyar birosag, hanem
tatar közizgazgatás!

Tecik a Zsiros Joska nacságos urnak vagy
nem tecik, in bizony nem vagyok se alavalo, ha-
nem inkább főlevalo, nem izs vagyok semitevő,
mer szoktam eleget dolgozni, — nem krakeler
se, mer mar akor kormányparti febirám izs egyib
basacsak rigen bezartak volna, izs hala istenek,
van izs mit aprítani a tejbe, izs nem cserilek
kis-vicsapi skvarkaval.

Hanem arra, hogy in őt orvul tamatam egy
ol lapba, melet csak elenzeki panszláv nipparti
olvas, izs így szabadelvű ember csak egiszsige
reszkirszasaval olvashat, — izs hogy in vagyok
tudatlan panszláv, — sugok in kit dolgot a t. szer-
kesztőségnek.

egyházat s kardjuk vitelve oly vallási fanatizmus-
tól, a milyet csak az izlám ismer, ellenállhatatlan-
nak látszott. De amint e magaslatot elérte, egy-
szerre hanyatlani kezdett, s a hatalmas fa ben-
sejében kezdett korhadni; az utolsó két század-
ban szükült hatalma s ma csak politikai hullá
Európa testén, melyet életre támasztani nem le-
het. Hogyan volt ez lehetséges? Úgy, mint akár
a görög, akár a római birodalom ledőlte. Le kel-
lett dőlőniök a feltámadás reménye nélkül. Magá-
ban az izlám vallásban rejlett e hatalom megőző
betűje. Mert a vallás és eszméi a népek életének
igazi éltető eleme. Haurinak van kitűnő műve az
izlámról es annak kulturájáról, melyben kimutatja,
hogy Mohamed vallása „eszmékben sokkal szegé-
nyebbnek, erkölcsi erőben sokkal gyengébbnek
bizonyult, semhogy az életnek, a nemzeti es em-
beri életnek mélyebb tartalmat kölcsönözhetett
volna.“ Haladásra, ennek előmozdítására egyálta-
lán nem képes. Kimerült érzékiségben. A sokne-
jűséggel a családi életet, a rabszolgaságnak elvi
fentartásával az emberi méltóságot tette tönkre
es eszmeket, magasakat, ember elé tűzni egyál-
talan nem tudott. Tönkre kellett mennie s ma
már a koporsója is készen áll, csak az örökösök
veszekedése tartja eltemtetlenül. Beigazul tehát
egy elő példán Guizot nagy világtörténelmi elve,
hogy egyedül a keresztény vallás képesíti a népe-
ket szakadatlan haladásra, melyben hátra nem,
csak előre lehet menni. A krétai események vi-
lágtörténelmi szempontból sokkal tanulságosabbak
arra nézve, aki az eseményekből olvasni tud, mint
a flották esetleges magatartása a sziget körül, vagy
a hatalmak ilyen vagy amolyan alakoskodó jegy-
zékei. A circumdederunt első akkordjai azok a
török birodalomra nézve, melyeket az érlelő idő az
izlamból csalt elő.

Pénzintézeteink.

Nyitra városában 5 nagy pénzintézet lenne
hivatva a hitelre szorult iparosok, kereskedők
és gazdászok igényeit kielégíteni. Ezen 5 pénz-
intézet, mind régóta áll fenn, s egymással vete-
kednek, de nem annyira abban, hogy a fentem-
lített közönség hiteligenyeit jutányos feltételek
mellett kielégítsék, mint inkább abban, hogy
részvényeseiknek minél nagyobb osztalékokat jut-
tassanak.

Más alkalomra tartjuk fenn magunknak
azon kérdésnek megvilágítását, milyeneknek kel-
lene lenni az intézetek pénzügyi berendezéseinek,
hogy ne csak a részvényesek, hanem a hitelt
igénybevevők is elégedettek legyenek. Most csak

Egyik: nekem van öt Nyitrai kormányparti
baratom izs, a ki tutomra ata, hogy enyim mi-
napi levelet a nyitrai szabadelvű körben egy
megyei ur, a ki jól tuga az enyim gyönyörű
magyar stílust kifigurasznyi, nagy tarsasag előt
fölvlasot, izs minyajan olan jóizün kacagtak, izs
olan sokat nevettek, hogy röhögistől könyeik hu-
lotak; minyajan asztán nagyon jól vacsoráltak,
izs míg joban alutak, de egiszsigit egyik sem
találta reszkirozotnak.

Másik: szakolcái jarasban niha vanak pan-
szlávok, niha nincsenek. Mikor képviselőnek va-
lasztotunk dr. Papanek Lajos urat, mert nem
jelenete ki semit, izs lete kormányparti, akor
nem voltunk panszlávok; izs mikor akartunk
megvalasztani dr. Papanek Lajost polgármester-
nek a Oswald Janko utan, de ő kijelentete, hogy
ilen megyei urak alat nem akarja szolgáljni, —
akor voltunk panszlávok!

Mikor voltunk nagy többsigel Kostyal Pal
melet, — a ki előt Zsiros Joska nacságos ur,
diszruhaba izs diszruha nélkül izs valamikor sokat
hajlongota — akor voltunk panszlávok, izs
szeginy Sandor Pepi urnak muszaj volt csinálni
olan fogas numero einc, mint tavál csinálta dr.
Kostyal Mikulás numero 2. De mikor megvalasz-
totuk Rudnay Belát, a kit a jarasban ördög se

azon ténynek konstatálására szorítkozunk, hogy 5 pénzintézetünk a múlt 1896-iki üzletéről is többnyire oly nagy nyereségeket mutat ki, s a részvényeseknek oly nagy dividendákat juttat, mint ezelőtt a legjobb éveken.

A takarékpénztár 20—20 frtot, a kereskedelmi bank és az iparbank 15—15 frtot, a népbank 11 frtot.

Mindezen intézeteink közgyűléseit már megtartották, s ezek alig tartottak $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ óráig, mert a zárszámadások kifogások nélkül lettek elfogadva. Mindenki örült, hogy a maga dividendájához, tantiémjéhez, vagy egyéb című jövedelméhez hozzájut.

Csak a takarékpénztár képezett kivételt. Itt már néhány év óta bizonyos nyomott hangulat látszott meg a közgyűléseken, s ez idén a hamu alatt lappangó tűz kigyulladt. Ugy vettük észre, hogy e kigyuladásnak okát tulajdonképpen az igazgatóság indítványai képezték.

Az igazgatóság t. i. az üzleti eredménynek némi csökkenése dacára úgy a saját, mint a tisztviselők tantiémjének összesen 5 $\frac{1}{2}$ %-kal emelését, s az időközben megüresedő igazgató-tagsági helyeknek, nem a közgyűlés, hanem maga az igazgatóság által leendő betöltését indítványozta.

A kedélyek izgatottságának első sorban dr. Pereszlényi Henrik részvényes adott kifejezést, s kivüle Eiszén Manó, Mérey Lajos és Grünfeld Manó vettek élénk részt a vitában. Minthogy pedig a vitának egész anyagát tulajdonképpen csak Mérey Lajos részvényes majdnem egy órán át tartott, s nemcsak a tömördek számoknak fejből taglalása, hanem az előadásnak világossága által közfigyelemmel hallgatott beszéde karolta föl: közöljük ennek lényegesebb részeit.

A nyitrai takarékpénztárnál úgymond, az üzleti eredmény 4982 frttal kisebb a tavalyihoz képest, s habár az általános pénzügyi és gazdasági válsággal való indokolást Mérey is elfogadja, az igazgatóságnak azon kijelentését, mely szerint az *ügyforgalom normális*, a tényekben való tévedés kifolyásának tartja.

Az ügyforgalom ugyanis kitett: — kerek számokban — 1893. évben 9,549,000 frtot, 1894. évben 9,420,000 frtot, s így 129,000 frttal *kevésbé*. 1895-ben már csak 9,061,000 frtot, vagyis további 359,000 frttal *kevésbé*!

1896-ban: 8,825,000 frtot, ismét 236,000 frttal *kevésbé*.

Es így 3 év alatt az összeforgalom 724,000 frttal *csökkent*! S ha még megemlítjük, hogy 1896. évben a betétek, jelzálog és kézzzálog kölcsönök összege 102,000 frttal *apadt*, akkor joggal lehet

nem lata se nem akarta, — akkor mar nem voltunk panszlávok!

Mikor nem akartuk voksolni a Timusra, akkor voltunk panszlávok, de ha Belacska fogja akarni kiturnyi Timust, izz választok akarnanak zavaznyi Belacska, akkor Zsiros Joska nacságos ur előt lenink valamenyien valóságos Bendegúz!

De kirem, jó is lesz neki a panszlávokról hallgatnyi, mer minalunk mindenki tuga az a titok, hogy a jarasi febirak it kormánytul kapnak külön boravalo 500 frtot azir, mer panszlavokra — vigyaznak!

Hát természetesen vannak mindig emberek, a kik kurjogattják panszlávokról, mert kirem szipen jól esik am az 500 frt olanak is, kinek van telles fizetissel penzionalt ipa!

Kaptam ipen mama regel irdekes levelet Nyitrarol aról, mikipen fogata Zsiros Joska nacságos ur Citinybe a Csáky miniszter és Simor primás urakat, de ezekről most már nem irok, mer nincs ideje. Talan maskor!

Mer in bizony vagyok vidiki valasztó, izz enyim leveleket it is irtam a vidiken, izz nem Nyitran, mint az a zsiros nyilatkozat.

Tek. Szerkesztőség! Most mar csak remilek, nem kapok a tek. Gubinyi kir. ügyisz urtol kriminális panasz, se a nacságos Zsiros Joska urtol vadlevil. *V(icsápi) V(endégh.)*

kérdezni, hogy, vajjon csakugyan *normális* állapot-e ez?

A betéteknél tévesen mondja az igazgatóság az apadást 51,872 frto-nak, mert ez csak 41,872 frt volt, a mi 10,000 frtos tévedést jelent! Ugyanis: tavaly a betétek 1,871,316 frtra rugtak, s ha 51,872 frtot levonnánk, csak 1,819,444 frt maradna, holott, 1,829,444 frtot tettek ki 1896. december 31-én a betétek, vagyis csak 41,872 frttal kevesebb.

Mérey, hogy az ügyforgalom normális voltát még inkább megvilágítsa, fölhitva a közgyűlés figyelmét a *nyugdíjalapra*.

A nyugdíjalap kitett 1894-ben 2,100 frtot, 1895-ben adtak hozzá 2,900 frtot, s lett 5,000 frt, 1896-iki közgyűlésen megszavaztak 1,500 frtot, lett 6,500 frt, és a 300 drb. új részvény árából esatoltak 10,000 frtot, lett — kamatokkal — 22,062 frt.

De mit mondanak a nyugdíjszabályok? Ezeknek 1-ső §-ában ki van mondva, hogy a nyugdíjak mindaddig az évi jövedelmekből fedezendők, míg a nyugdíjalapnak törvényes kamatai, az összes alkalmazottak évi fizetésének felét el nem érik, a mi nézete szerint annyit jelent, hogy a míg a nyugdíjalap nem emelkedik 70,000 frtra, addig a nyugdíjakat a *részvényesek* kötelesek az évi jövedelemből fizetni.

Mikor fog a mostani 22,000 frt 70,000 frtra emelkedni? Evenkint kell majd jelentékenyebb összeggel hozzájárulniok, semhogy a most javaslatba hozott 138 frttal.

Nézeteltérésre adott okot még a következő javaslat.

Az igazgatóság azt indítványozza, hogy ezentúl az igazgatósági tagokat ne a közgyűlés, hanem maga az igazgatóság válassza, s indítványozza továbbá, hogy az igazgatóság és a tisztviselők tantiémjei az eddigi 10 $\frac{1}{2}$ % helyett 15 $\frac{1}{2}$ %-ra emeltesse.

Az igazgatóság azzal indokolja a tantiéme-emelést, hogy az üzletkör nagyobbodott, s a felelőség is szaporodott.

Mérey mindkettőt kifogásolja, nevezetesen kiemeli, hogy ezen tantiéme-emelésnek háttére már néhány év mulva az osztaléknak tisztán ez okból csökkentését okozná.

Ez után még néhány észrevételt tett a szeredi fióköntézetre vonatkozólag, melyről azt jelenti az igazgatóság, hogy a fióköntézet működése *nem várt haladást* jelez.

Nézzük és halljuk mit bizonyítanak a szeredi számok?

1894-ben Szered kapott az anya-intézetétől 147000 frtot, s fizetett nyereség címén kerek 3205 frtot, kamatok címén 4121 frtot, összesen 7326 frt, jutalék levonva 914 frt, a nyitrai intézet számára maradt 6412 frt, a mi a 147000 frt 4 $\frac{1}{10}$ % kamatozását jelenti.

1895-ben kapott 210000 frtot, fizetett nyereséget 3966 frtot, kamatokat 7292 frtot, összesen 11258 frtot, a jutalékok kitétek 1131 frtot, maradt 10,127 frt. a mi a 210000 frt tőke utáni 4 $\frac{1}{5}$ % kamatozásnak felel meg.

1896-ban kapott 215700 frtot, fizetett nyereségül 5959 frtot, kamatokban 8904 frt, összesen 14863 frt, a jutalékok kitesznek 1579 frtot, maradt 13284 frt, a mi a 215900 frt tőke 6 $\frac{3}{20}$ %-val azonos.

A nyitrai takarékpénztár tehát csak akkor fizethet kellő osztalékot, s viselheti az eddig szokásos kiadásokat mind, ha saját pénzei után 6 $\frac{1}{2}$ % kamattal dolgozik, hiszen a betétek után fizet 4—4 $\frac{1}{2}$ % kamatot és fizeti a tőkekamatadót. S ennél fogva jogosan igényelheti, hogy a szeredi fióköntézet is legalább ennyi — 6 $\frac{1}{2}$ % — kamatot jövedelmezzen.

Minthogy azonban 1894-ben a 6 $\frac{1}{2}$ % kamathoz hiányzott 3043 frt, 1895-ben hiányzott 3568 frt, 1896-ban hiányzik 736 frt, három évre összesen 7347 frt, kétségtelen, hogy a nyitrai takarékpénztár eddig Szereden vesztett, s az anya-intézet ráfizetett 7347 frtot.

Ezt *nem várt haladás*-nak jelezni talán mégis vastag tévedés.

S látjuk, ugymond tovább, a szeredi zárszámadásokból még azt is, hogy váltókra, kötvényekre, kézi zálogra és folyó számlán hiteleztek összesen 312700 frtot, s kamatok címén bevettek összesen 23596 frtot, a mi 7 $\frac{1}{2}$ % kamatozásnak felel meg, pedig az anya-intézet csak 6 $\frac{2}{10}$ %-ot kapott és így a többien a mi rovásunkra húztak előnyt.

Ezek előre bocsátása után a következőket indítványozza:

1.

A közgyűlés az igazgatóságnak az alapszabályok 27. 38 és 43. §§-ainak megváltoztatására vonatkozó indítványait mellőzi.

2.

Megadja az igazgatóságnak a felhatalmazást arra, hogy az 1895. nov. 17-ki rendkívüli közgyűlés határozatát, a még ki nem bocsátott 100 drb. részvényre nézve is alkalmas időben foganatba vegye.

3.

Utastítja az igazgatóságot, hogy a „Magyar-Francia” biztosító-társasággal fennállott főügynökségi viszony számításait elkészíttesse, a jövedelmek miként és hová fordítását vagy a veszteségek okait, összegeit és fedezetét kimutassa, s részletes jelentését az 1898. évi rendes közgyűlés elé terjeszse.

Mérey Lajos beszédjének hatása el nem maradhatott. Sándor Pál jogtanácsos és Mercader Ede vezértitkár rövid nyilatkozatai sem a kedélyeket csillapítani, sem az aggodalmakat eloszlatni képesek nem voltak, s így a közgyűlés Méreynek indítványait nagy többséggel elfogadta. S annak elfogadásához hozzájárultak némely igazgatósági és felügyelői tagok is, a mi a részvényeseknél közderültséget, de megnyugvást is okozott, s talán annak volt kifolyása, hogy valamennyi fölszólaló, az igazgatóság iránti bizalmának is adott kifejezést.

Nem lenne talán kárba vesztett munka, ha a takarékpénztár szakértői Mérey adataival szemben cáfolattal nyugtatnák meg a részvényeseket — ha lehet.

A közgyűlés után megalakult az igazgatóság s elnökül Bohunka Géza urat választotta. R.

Levelezés.

Trencsén-Baán, 1897. febr. hó 16-án.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Hosszas tespedésünk és a szerencsétlen egyházpolitika hazai katolicizmusunk elő szervezeten oly mély sebeket ejtett, hogy azokat csakis erős kath. öntudat, céltudatos és fáradhatlan tevékenység és buzgó vallásos hitélet orvosolhatja meg. Ezen közéleti erkölcsöket építeni és azok által az emberi társadalmat ismét Istenséghez s vallásához visszavezetni legelső feladata a kath. köröknek, melyek egyike itt Baánban is megalakult, s melynek ünnepélyes megnyitását folyó hó 7-én tartották meg. Isteni tisztelettel kezdtük, nemzeti lobogó s harsogó zeneszó melletti bevonulásunkkal szent vallásunkról ellenségeink előtt is hitvallói vallomást tettünk, — az elnöki megnyitót ráutalt — miért nem lehet e századot magasfokú felvilágosodottsága mellett a boldogság századának is nevezni, — volt kitörő lelkesedés s hódolatnyilvánítás Szentséges atyánk, a kegyes főpásztorunk, alattvalói kegyeletes hűség megnyilatkozása apostoli koronás királyunk iránt. — A banketten közel 100 számmal megjelenő körbeli tagok hálálkodása, tánc, és fesztelen s kifogyhatlan jókedv majdnem világos reggelig tartott, csak azt nem tudja az itteni kath. polgárság megérteni, miért nem volt a jelenlevő 10 pap között egy se, a ki ezen kath. meggyőződésből fakadt, kath. ügyünk jobbrafordulásáért megindított mozgalmat, vallásos lelkesedést akár az ünnepi est alkalmával, akár e lap utján csak pár elismerő s buzdító szóval kellően méltatta volna. És ebben igaz is van. A sajtó nagy hatalom és ezt nemcsak a fővárosi csizmatisztítók, de még a piri-pócsi legények falu-végi kasinója is igénybe veszi, hogy életéről s

nyát, vagy Mike Károlyt, hanem annak vezető-ségét egészen higgadtan és okadatolva vádoltam azon károkért, melyeket Kópósd községnek okozott, és azon roppant terhekért, melyeket Kópósd község lakóira rótt. Ezen az említett társulat által Kópósd és Soponya községeknek okozott károk és terhek miatt, már mindkét község a közg. bizottsághoz adta be panaszát e napokban és a panasz a miniszteriumhoz is fel fog terjesztetni. Mike Károly tehát távolról sem az általam a társulat vezetősége ellen emelt vádak következtében halt el, de őt egyedül a véletlen baleset, mely évenként száz és száz embert ér, a sajnálatos agyszélhűdés, az élők sorából ragadta ki. *Probst Dénes*, Kópósd lelkésze.

Megyebizottsági tagválasztás. A választók legutóbbi összeírásánál a kerületek egyes községeiben — írják lapunknak a bossányi vál. kerületből — felemelt cenzus alapján annyira megritkították a néppárt sorait, hogy egyes községekben felére, másokban negyedére apasztották a választók számát, sőt Turesánka községben teljesen kiirtották. Csakis így történhetett, hogy míg tavaly a néppárt jelöltjei, Biringer Ádám és Skoluda Lajos 9 szónyi többséggel győztek, ez idén a f. hó 12-én Nagy-Bossányban megismételt megyebizottsági tagok választásánál, a jól szervezett néppárt passzív volt kénytelen magát viselni, jól tudván, hogy 1897-ben 78 szavazója hiányzik. Ezért kellett hát Biringer és Skoluda urak választását megsemmisíteni, hogy ez évben a tehetetlenül tett Sámsonnal szemben teljesen ismeretlen, vidékünkön soha nem járt Beke és Lőrinczyket varrjanak nyakunkba? De soha ennel nevetésesebb választást. A 75 választó között nem láttunk egy független, intelligens embert; nagobbbrésze zsidó, néhány Palinkás Pál és ugyanannyi Ehes Péter, szóval oly csapat, amely teljesen méltó volt Lénárd elnökhez. Nem láttuk ott sem Haupt, sem Páidol, sem Friesenhoff bárókat, sem Bacskady urat, — de még földnépünk értelmesebbjeit sem. De hiában is kérdezted azt a szegény népet, kire szavazott, a világért sem tudta megmondani; mert nevet azelőtt soha életében nem hallotta, személyét pedig annál kevésbé ismerte. — Erre vonatkozólag csak azt a jellemző körülményt emeljük ki, hogy Thuróczy Vilmos főispán tavaly megsemmisítette dr. Ghimessy Zsigmond megválasztását azon a címen, hogy nem lakik két év óta a megye területén, pedig Lőrinczy György az egyik, Bossányban megválasztott megyebizottsági tag, szintén *nem lakik két év óta Nyitra megyében, s itt két év óta nem fizet adót*, mert csak 1895 okt. elején jött Nyitára, s mégis a főispán öt puszírozta a tormosi kerületben, s mikor ott szerencsésen megbukott, nyakára küldte a bossányiaknak. — Persze mert dr. Ghimessy néppárti volt, míg Lőrinczy liberális. Itt van hát az „érdemekben megőzült” nyitrai főispán igazságszeretete! — Megválasztották Beke Károlyt és Lőrinczy Györgyöt.

Az ürményi fogyasztási szövetkezet f. hó 15-én tartotta közgyűlését, melyen jelentette, miszerint a lefolyt évben a szövetkezet semmi veszteség nem érte, de sőt üzleteik forgalma ugyszintén tagjainak szaporodása öröndetes emelkedésre mutat. Az alakuláskor tagjainak száma 73 volt, jelenleg 272 tesz ki 393 jeyezett-üzletreessel, a múlt év végéig 2353 frt 63 kr, a hitelszövetkezet üzletreisére, a fogyasztásra pedig 2500 frt lett befizetve és 11611 frt 3 kr letéteket kezeltek. Intézetük fennállása óta 13904 frt kölcsönt segélyeztek részben váltóra részben kötelezvényre. Az összes fogyasztási cikkekre 20178 frt 18 kr adtak és 20222 frt 41 kr vettek be, nyeresége a szövetkezetnek mint testületnek alig van, de annál több van az egyeseknek, az áruk jósága, teljes mértéke s olcsósága által.

Nyugdíjazott 48-as honvédek. Ujabbban megyénk területén nyugdíjaztattak: Barzó János Magyar-Sóók; Szijjártó Ferenc, Molnár János, Farkas János, Bazsó Károly, Horváth Ferenc Farkas és Mokos János A.-Vásárd, egyenként évi 36 frttal.

Sorozás Nyitra megyében. Nyitra vármegye területén az idej sorozás következőleg fog megtartatni. Tornócon apr. 10-14-ig, Nagy-Surányban apr. 4-8-ig, Érsekújvárott apr. 21-22-ig, Privigyén márc. 4-9-ig, Nyitra-Zsámbokréthen márc. 11-13-ig, Nagy-Tapolcsányban márc. 15-18-ig, Galgócon márc. 20-24-ig, Nyitra városában márc. 26-27-ig, nyitrai járásban márc. 28-tól apr. 2-ig, Pöstyénben márc. 15-18-ig, Szokolcán márc. 2-án, Holicson márc. 4-9-ig, Szeñicen márc. 11-17-ig, Mivávan márc. 19-24-ig, Vágújhelyen márc. 26-tól apr. 1-ig.

Halálozás. Szokolcán Prihoda Pál köztiszteltnék örövendő polgár hosszas rákbetegség után, 82 éves korában, febr. 10-én meghalt. A boldogult, kibén Prihoda Pál bürszentmiklósi plebános ur édes atyját siratja, az egykor híres szokolcai házi posztó-ipart, anyagi áldozatok árán is, a gyárak versenye ellen, a leghosszabb ideig képviselte.

A csacai katolikus kör f. hó 16-án tartotta az ottani vendéglő nagytermében első jótékony célú táncmulatságát. A trópusi növényzetel, és nemzeti színű draperiákkal díszített, s fényárban úszó nagyterem alig volt képes befogadni a kör helybéli s vidéki tagjait. A táncrend izléses peluche-pajzs volt a kath. kör bronzjelvényeivel — szétosztva a hölgyek között. Családias jövedv és vig hangulat uralkodott mindvégig; s a kitűnő rendezés csak emelte azokat. Bittó Gábor zsolnai zenekara reggel 5 órakor hozta az utolsó esárdást, mely eltartott fél hétig — mikor is lassacsán oszladozni kezdettek a tagok. Ez volt a kör első nagyobb szabású táncmulatsága: sikerült minden tekintetben, hálás köszönet érte a jelen voltaknak. A rendezőség ritka elismeréssel adózott a vidékről is, szép számmal oda jött tagoknak. Felülíztettek: dr. Csernoch János apátkanonok (Esztergom) 5 frt, Tvrdy Ignác prépost 1 frt, Gyurcsánszky Demeter, Zatkovics Antal, Blazsek Lajos, Laczkó József, Benyács István 1—1 frt, Szecsánszky János, Sughó Zoltán, Opatovszky József, Sztolárik István, Krautmann István és Tvrdy József 50—50 kr. *Csacai.*

A szokolcai pótválasztáshoz. A múlt évi megyebizottsági tagok választását, mely akkor a néppárt teljes győzelmével járt, a megye vezetői nagybölcsen megsemmisítették és a megye nagyobb dicsőségére, a város örömére, új választást hirdettek, azaz nem annyira hirdettek, mint inscenáltak. Összejöttek előzőleg a város kapacitásai, hogy másnap, azaz febr. 13-án meg-ejtendő választás ügyében tanácskozzanak. A vendéglőt, mint levelezőnk írja, a hol a tanácskozás folyt, teljes védelmi állapotba helyezték, mintha csak tamadától félt volna a lelkiismeretők, az egyik termet számos esendőr, az ivót pedig hetyke városi hajduk szálották meg. Pedig nem volt kitől tartani, a néppárt emberei esendesen dolgoztak odahaza. A gyűlés után a hajduk nagyharci kedvvel keresztül kasul száguldoztak a várost, s a megrémült néppártiakat azzal nyugtatták meg, hogy fontos rendőri szolgálatot teljesítenek, mert a fogházból megszökött rabok után kutatnak. A manőver a szavazatok miatt történt s ily módon a polgárok szabad-választási joga fölött, valódi szabadelvű igazságszeretettel azok döntöttek, a kik Szakolea választó polgárai közé, a régi polgárok kizorításával vetettek fel. A néppárt nem vett részt a választásban. — Megválasztották Czobory Károly, Míták Albert, Spitzer József 1901. év végéig és dr. Bangha Sándor, Libertiny Gusztáv 1898. évig.

Sz. Antal szarkái. A gbelláni országúton (Trencsénm.) áll szent Antal szobra. Pádai szent Antal nevezetes arról, hogy az elveszett tárgyaknak a nyomára segít. Bezárták, hogy midőn még Nyáry grófok birtokoltak Gbellában, ezelőtt úgy 20—30 évvel, egyszer csak sok ékszernek laba támadt a kastélyban. Tüvé tették az egész házat, de az ékszerek nem kerültek meg. A gyuan a szobalányra esett, akin túl is adtak. Ártatlansága azonban csakhamar kiderült, mikor ugyanis a szobron megtették az évi javítást-meszelést, a szentnek csuklyájában hiány nélkül megtaláltak az eltűnt drágaságokat. A vidéken sok a szarka, valószínű, hogy ezek hurcolták el a nyitott ablakon át az ékszereket és aztán bizonyosan lelkiismeretfurdalásból cipelték a csuklyába.

Adomány. A kiszuca-ujhelyi kath. körnek Markovics János 20 frt, Zlathary János várnai kanonok 10 frt és Szecsánszky János rakovai esperes 10 frt adományoztak, — e nemeslelkű adományozóknak ez úton is, kik a nevezett kath. kör „dísztag”-jai, e nemes tettökért mely köszönetét mondja a nevezett kath. kör előljáróságá.

Félreértett kívánság. Egy fiatal mamát nevenapján körül fogja hat apró gyermeke s fakgatják: Mama, mit kívánsz magadnak nénapodra! — Semmit kicsikéim, csak engedelmes, szófogadó hat kis gyermeket. — Ah, az szép lesz, mondá az egyik kópé, akkor éppen tizenketten leszünk.

Táncestély. A kiszuca-ujhelyi kath. kör folyó évi február hó 23-án Vam nevű vendéglőben 50 krnyi belépti díj mellett táncestélyt rendez.

Rosszul játszott szerep. *Mama:* (berohan a szobába, hol a kis Károly éppen döngeti kis hugát.) Mit vered azt a kis lányt, te rossz fiu? *Károly:* Ádámot és Évát játszottunk; aztán az Ilonka megette az — egész almát.

Felebbezés Kloch ellen. A várnai választók Kloch vál. elnök ügyében a trencsényi tvszék felmentő végzése ellen a következő felebbezést nyújtották be a táblához.

Tekintetes Törvényszék!

Báró Kloch Karoly és társai ellen beadott feljelentésünk folytán a tek. kir. Törvényszék által 22197. szám alatt hozott végzés ellen tisztelettel

felebbezéssel

élünk.

A mi tudtunkkal az 1896. évi XXXIII. t.-c., mely az új bünvádi perrendet tartalmazza, mind-éddig hatályba léptetve nincs. Arra a kérdésre hát, mely a felebbezett végzés indokolásában meg-lehetősen idő előtt felvetettek, vajon a főmagán-vád, a pótmagánvád, vagy a magánvád esetével van-e a tek. Törvényszéknek dolga, egyáltalában nem tartjuk szükségesnek reflektálni.

Az új bünvádi perrend hatályba lépéseig az eddigi eljárás marad érvényben. Ez a gyakorlat a vádhatóság jogain kívül ismeri a magán-indítványra jogosítottakat, továbbá a vádhatóság mellett a sértettnek és btkv. II. része VIII. fejezetében foglalt deliktumokra nézve a feljelentőnek illetőleg a magánfelnek jogait.

Ezen deliktumok tekintetében az anyagi törvény rendelkezéseiből következik az, hogy a feljelentőnek nem kell egyúttal sértettnek lennie. Elkéintve ugyanis attól, hogy a választási jog elleni büncselekmények tárgya a közjog körébe tartozik, s ekként egyéni sérelemtől feltételezni a feljelentő jogosultságát elvileg megengedhetetlen dolog, a büntetőtörvénykönyv tételes szabványai-val áll ellentétben az a feltevés, melynek a tek. Törvényszék végzése kifejezést ad.

A btkv. 184. §-a szerint büntetendő cselekményt követ el az, a ki például egy meghalt választó helyett szavaz. A tek. Törvényszék nézetéhez képest ennél fogva vagy ezt a halottat kellene feltámasztani, vagy egyáltalában nem volna helye magánfel részéről feljelentésnek, mert hiszen itt sértett fel nem létezik.

Ezen logika eszmekörében továbbá nem volna feljelentésnek helye harmadik személyek részéről sem a vesztegetés, sem az etetés-itatás deliktumai esetében, hacsak a vesztegetők és megvesztegetettek, vagy etetők-itatók, illetőleg etetettek és itatottak nem tennének maguk ellen feljelentést, a mit feltételezni mégis tulmerész dolog. És így harmadik személy nem élhetne a feljelentő jogai-val, mikor valaki több kerületben szavaz.

A vad joga ennél fogva mindezen esetekben az ügyesség monopoluma volna, mert hiszen „sértett” nem létezik. De akkor viszont a legnagyobb értelmetlenség foglaltatik a magy. kir. Kuria 38. számú döntvényében, mely azt tartal-mazza, hogy „a választások közben felmerült visz-szuelések miatti bünvádi eljárásnak akár meg-indítása, akár az erre vonatkozó indítvány elej-tése, akár végre a megindított eljárást megszü-netető... határozatok ellen való jogorvoslatok alkalmazására... nem bízható kizárólag a kor-mány utasításainak alárendelt s egyedül ennek felelős ügyességre.”

Ezen döntvény a „magánfelnek” adja meg a feljelentés jogorvoslatok használatának jogát a választási jog ellen elkövetett deliktumok esetében. Mi alulírottak, kik nem vagyunk szakjogászok, ennél fogva mégis azt vagyunk hajlandók hinni, hogy nem az ország legfőbb bírósága, a kir. Kuria, mondott ki értelmetlen jogelvet, idézett teljesülési döntvényében, hanem a tek. Törvény-szék végzése tartalmaz megengethetetlen jogelvet, midőn egyénileg sértetteket keres, noha a feljelentett deliktum tárgya nem egyéni, hanem közjogi sérelem s nem egyes egyéneknek, hanem az országnak közjogát támadja meg, feljelentés ennél fogva bárki által tehető.

Mi ennél fogva feljelentést tettünk nem mint sértettek, hanem mint magánfelek a feljelentés-ben megnevezettek ellen btkv. 178 §-ába utköző cselekmények és az ezzel tárgyi connexitásban levő egyéb deliktumok miatt.

Ezen feljelentéshez jogunk volt és mint magánfelek ugyanezen jognál fogva élünk a megszüntető végzés ellen is jogorvoslattal, mert a tek. Törvényszék végzése a Magyarországon érvényes büntető jogrendbe ütközik.

Midőn tehát jelen felebbezésünk kapcsán az ügyiratok a pozsonyi tek. kir. Itélőtáblai ügyviteli szabályok értelmében a tek. Törvényszék által köteleességszerűleg felterjesztendők, — ott az iránt tisztelettel esedezünk, hogy a trencsényi kir. Törvényszék mint büntető Biróságnak báró Kloch Károly és társai ellen beadott feljelentésünk folytán 1897. évi 221. sz. a. hozott végzését megváltoztatni és a feljelentettek ellen a büntető eljárás megindítását elrendelni méltóztassék.

Tisztelettel

Kiszuca-Ujhely, 1897. évi febr. hó 12.-én.

Ezt hívják jellemnek. Perczel belügyminiszter e hó 11-én válaszulva Sima Ferenc intellipellációjára, Nagy József szentesi adóhivatali főnök ellen több olyan állítást kockáztatott meg, melyek hamis információk alapultak. Nagy József az „Alkotmányhoz“ intézett nyilatkozatában megcáfolja a miniszter állításait, hivatkozva a többi közt a szegedi pénzügyigazgatóság ellenőrzésére, mely soha semmi kifogást sem emelt ellene. A ritka bátorságu államhivatalnok nyilatkozatát e szavakkal fejezi be: „Egész őszintén megmondom én a t. miniszter urnak, hogy azok, a kiktől az információt kaptam, miért iparkodtak engem lehetetlenné tenni? Hát egyszerűen azért, mert ellenzéki ember vagyok s volt bátorságom a legközelebbi választásnál is szavazatomat *politikai meggyőződéseimnek megfelelőleg szabadon gyakorolni*. Ezzel egyszersmind elesik az a neveléses vád is, hogy én Sima képviselő urnak vagy bárki másnak a befolyása alatt állok. Mert a kinek van annyi önállósága és lelkiereje, hogy *politikai meggyőződéséért a kenyerét is kockáztatja*, az nem lehet senkinek sem eszköze, sem rabszolgája.“

Szarvasmarha kivitelünk. Nyitra- varmegyében a ragados tudólob megszűnve, a Német-birodalom kormánya megengedte, hogy a Nyitra megyéből származó szarvasmarha oda minden akadály nélkül bevitessék. Dacára azonban állategészségügyi viszonyaink javulásának, Ausztria még mindig fentartja tilalmi rendeletét s Bécsbe csakis a fölötté hátrányos szombati vesztégyására vihetjük szarvasmarháinkat. Hogy ezen az ausztriai kormány túlvatossága folytán fenálló anomalia megszűnjék, a nyitra megyei gazdasági egyesület azon kérelmet intézte a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez, miszerint egész befolyásával hasson oda, hogy végre már Ausztriába is szabad legyen szarvasmarha kivitelünk, annál is inkább, mert az állategészségügyi intézkedéseket szigorúan kezelő Németország sem emel többé az ellen kifogást.

Kutyahűség. A kutyahűségről már eddig is csodálatos dolgokat jegyeztek fel a krónikások, hanem, amit most egy szegedi gazdaember kutyája elkövetett, az valóságosan hőstett számba megy. Kedden virradóra történt ugyanis, hogy ismeretlen okból lángbaborult Nagy Mátyás gazdának az átokházi kapitányságban levő tanyája s talán az egész család a tűzben leli halálát, ha a hú kutya neki nem ugrik az égő ház betört ablakának s a csörömpölő üvegeken keresztül a szobába hatolva, hangos vonítással föl nem veri a ház népét, mely azután kétségbeesve menekült ki a lángok közül, melyek már a gerendákat nyaldosták. Ez a kutya méltán medáliát érdemelne.

Közgazdaság.

Néhány szó a vetőmag termelésről.

A vetőmag termelést a legtöbb gazda oly felesleges valaminek tartja, melylyel foglalkozni nem érdemes.

Minek bibelődjön ő még ily csekélységgel is, — gondolja magában — mikor a mag úgy is meghozza a termést, csak csiraképes legyen; sőt tovább megy: a magnak javát inkább eladja s felhasználja a maradékot, a szemetes, silány minőségűt, melyet a piacon jól úgy sem értékesíthetne. S mi lesz ennek következménye? az, hogy beteljesedik ama régi, de igaz közmondás, hogy ki mint vet, úgy arat.

Elvetette a selejtes magot, learatja a még silányabbat. S ha eszébe jut a rossz eredménynek okát kutatni, azt nem saját hibájában fogja keresni és megtalálni, hanem kivüle eső tényezőkben, legtöbbször az időjárásban.

Tagadhatatlan, hogy az időjárás kedvezőtlenessége sokszor gyakorol hátrányos befolyást a termelés eredményére; de viszont tudva azt, hogy az időjárás szeszélyein nem áll hatalmunkban közvetlen változtatni, iparkodni kell közvetett uton annak káros eshetőségét leküzdeni, iparkodni kell azon tényezőkre figyelmünket fordítani, melyekkel módunkban áll a bajon segíteni.

A vetőmag termelés terén sok ily tényező játszik szerepet, mely tényezőkben együtt véve meg van oldva a lehetőség arra nézve, hogy a kedvezőtlen időjárás által előidézhető hátrányokat némileg ellensúlyozhassuk.

E tényezők következőkben foglalhatók össze: minden gazdának már a növény tenyészideje kezdetén ki kell jelölni azt a helyet, a honnét a vetőmagot nyerni óhajtja. E hely megválasztásánál az illető növény fejlődési állapotát nézi, s ott állapodik meg, a hol az legszebb, legerőteljesebb.

Ez a területrészt kiváló gondozásban részesíti, a gyomoktól teljesen tisztán tartja, a lehetőséghez képest meg is kapálja. Aratását a teljes megérés előtt néhány nappal eszközi; a letakarított terményt gondosan szárítja, a cséplés idejéig a külső káros befolyásoktól védi; cséplését a felesleges vízmennyiség elpárolgása után foganatosítja, a kicséplott terményt pedig a szukséghez képest rostálja, tisztítja, különös gondnal osztályozza s időnkint megforgatja.

Ezekben nyilvánulván a vetőmagtermelés alapelve, láthatjuk, hogy az semmi különös nehézséggel nem jár. Egy kis jóakarattal, egy kis utánnézés meghozza a maga gyümölcsét s feltéve, hogy külső tényezők tényleg közreműködnek a termelés eredményének sikertelenségében, ez még sem fog oly mérvet ölteni, mint akkor, ha a vetőmagtermelést egészen a természetre bizzuk.

Ha azonban a vetőmagtermelés terén már magasabb célokat tűzünk ki, nevezetesen azt, hogy valamely növénynek jó tulajdonságát állandóan megtartsuk, fokozzuk, sőt utódaikra átörökítsük, úgy a jelzett eljárás nem fog elegendőnek bizonyulni. Ily esetben az úgynevezett rendszeres *tenyész kiválasztást* kell alkalmaznunk, melynek leg-egyszerűbb módja az, midőn aratás előtt kiválogatjuk azon növény-egyedeket, melyek — nem véletlen körülmény folytán — legszebb fejlődést mutatnak, s a fajta jelleget leginkább magukon viselik. A következő évben e legszebb növények magvait vetve el gondosan előkészített talajba, a kiválogatást ismét folytatjuk mindaddig, míg a jó tulajdonokat állandosítani képesek vagyunk.

E tenyészjelzésnek van még egy másik, kissé több bajjal járó neme is, melynel a kiválogatást a nagyság, súly, s egyéb tulajdonok szerinti osztályozással kapcsoljuk össze, mely eljárás azonban bonyodalmasabb lévén, megfelelő szakértelmet igényel.

Az ismertetett tenyészjelzéseket követik Németország számtalan helyén, hol személyesen is volt alkalmam meggyőződést szerezni azon fényes eredményről, melyet a magtenyésztéssel foglalkozók elértek.

A hadmerslebeni, schlanstedti, quedlinburgi uradalmak valóságos specialitások e téren. Utóbbi helyen a Dippe testvérek gazdaságában több mint 2000 hektár terület szolgál kizárólag vetőmagtermelésre, s e terület tulnyomó részén a cukorrépa mag tenyésztése kultiváltatik a következő eljárással: a legjobb minőségű repák után nyert magot 40 cm. sor és 25 cm. növénytávolságra vetik el, s kiváló gondos ápolás után aratás idejékor, illetve a repáknak a földből ki szedésekor kiválogatják a répa alakja és levelzete szerint a legmegfelelőbbet, s ezeket a földtől megtisztítva s

leveleitől — a szívlevelek kivételével — megfosztva, egy körülbelül 0.5 m. széles s ugyanolyan mély verembe fejfelé bevermelik oly módon, hogy minden répa külön-külön lesz földdel körülveve. A tél folyamán faj-ulyát s cukortartalmát vizsgálják meg, osztályozzák s a legjobb eredményt feltűntető egyedeket ültetik el további tenyésztés céljából tavasszal 80–90 cm. távolságu négyzet alakban.

Mesés dolgokat lehetne írni azon eredményekről, melyeket a németországi vetőmag-gazdaságok tulajdonosai elérnek. Csodálatos, s egyuttal elege sajnós, hogy hazánkban a gazdaság e fejlődésmező ágát alig kultiválják.

Gerlóczy Géza.

Irodalom.

Dr. Irinyi Tamás „Esketési beszédek“ című sz. beszéd-gyűjteményét sajtó alá adta. A mű, mely 100 sz. beszédet tartalmaz s a leghirnevesebb francia s német szónokok beszédei után van átdolgozva, négy részre oszlik: hit- és erkölcs-tani, szertartás-tani, rövid intelmi s tulajdonképeni alkalmi beszédekre. Függelékül arany-menyegzői beszédek vannak csatolva. A munka körülbelül 30 nyolcadrét nyomtatott iven ápril hó elejére fog megjelenni. Előfizetési ára 1 frt 80 kr vagy megfelelő számú sz. misék. A megrendelések dr. Irinyi Tamás theologiai tanárhoz intézendők Szatmárra.

Színház.

Az e heti műsor gazdag volt ujdonságokban és változatos a műfajokban.

Vasárnap Deák Péter színigazgató népszínműve a „Rózsa Mári“ került színre. A szereplők törekvése a gyöngye darabot legalább is tűrhető színvonalra emelni, kárba vezett fáradság volt. A népszínműnek alakjai jók volnának, de a mese cselekménye oly messze esik a szereplő személyek jellemétől, mint Makó Jeruzsálemtől és oly laza, bele nem tartozó részletektől terhelt, mint a szérűn összesepert ocsuban levő tiszta mag. Legsikerültebb alakja a kicsapott kántor, Elődsi; de ennek cselekedetei sem folynak lélektani motívumokból, hanem a szerző önkényes akarata vezeti azokat, ép úgy, mint a többi alak cselekedeteit is.

Hétfőn szépen telt házban Deréki Antal 30 éves színészi és írói működésének jubileumára a „Buzavirág“, az ünnepelt színész népszínműve került színre.

A darab előadása előtt a jubiláló kartársai nyílt színpadon, a közönség tapsai közt fogadták az ünnepeltet. Gyárfás Ödön rövid, de velős szavakkal üdvözölte Derékét, a ki a könnyezésig meghatva köszönte meg az óvációt és a színtársulat és a közönség közös ajándékát, az ezüst babérkoszorút és ezüst íróttalat.

A népszínmű tetszett a közönségnek. Az igaz életből vett alakok, a mese kerekded, öntudatos kidolgozása, a személyek jelleméből folyó cselekvés, az újabb népszínmű irodalom jobb termékei közé sorozzák e művet, mely túlszok sok pályadíjazott népszínművön. Kár, hogy a szerző nevével újabb munkáknál nem találkozunk.

Az előadás maga szintén a jobbak közé sorozható. Ez előadás is megmutatta, hogy a jó előadás legfőbb alapja a helyes szereposztás. A Buzavirágot Deákné Vlád Gizella kedvesen játszotta, kár hogy hangja küzdött a rekedtséggel, de így is megállta helyét. Árkosi jól alakította Ferkót, Balogh István a mulya Pistában folyton kacag-tatta a közönséget. Deréki Antal a vén juhászban tősgyökeres alföldi juhászt mutatott be, abból a fajtából, a mely már csak elvétve akad ma még az alföldön is. Feleki Nelli szerepe nehezebb részeivel is megindította a közönséget. Németh a

jegyző drámai szerepében, B. Szabó József pedig Galiba Titusz komikai mozdulataiban és előadásában jók voltak. Gyárfás Ödön a tanító szerepét helyesen fogta fel s jól is ervényesítette felfogását játékában. Külön kell megdicsérnünk Nagy Vilmat, a ki Bojtor Katát, a legnehezebb szerepet nagy igyekezettel és igen kitűnően játszotta Nagy Vilma egyike szintársulatunk legszorgalmasabb tagjainak, a kit napról-napra van szerencsénk a színpadon látni, mindig a legjobb szereptudással és szorgalommal működve. — Általában ez az est a közönség legélvezetesebben eltöltött estéjének nevezhető.

Kedden Sullivan Arthur bohózatos operetteje a „Mikádó” került színpadra meglehetősen megkurtítva. A közönség sokat nevetett a darab bohóságain.

Ezt megelőzőleg előképben bemutatták Munkácsy festményét az „Ece homo”-t. A szépen összeállított csoportosítás hatását nagyon rontotta, hogy Pilátus alakját árnyék fődte el s a görög tüzfény is csak az előálló alakokat világította meg, míg a többiek majdnem félhomályból csak sejtethők voltak. Melleleg mondván, nem tartjuk a jó izléssel összeegyeztethetőnek, hogy mintegy a Mikádó prófogaként az Ece homo-t mutatták be. E fonséges tárgyú festmény bemutatása ily bohózatos művel nem a legszerencsésebb gondolat volt.

Szerdán szintén újdonságot láttunk, Kazaliczky újabb vígjátékát, a „Garasos alispánt”. Az előadás elég jó volt: ha a szereplők mindannyian oly jól betanulták volna szerepeiket, mint Gergely Gizella (Bözsike), Feleki Nelli (Klára), és Nagy Vilma (Kenderessiné), ugy a társalgási színmű rendes gyors menetét mi sem akadályozta volna és az előadás teljesen sikerült volna, a hiba azonban vontatottá tette az előadást. Furesának tartjuk, hogy Kenderessiné, habár polgári asszony is, tarka kötenyt vesz magára, a midőn az alispánnal látogatást tesz, sőt még akkor is, a midőn leánykérőben jár. A szereplők különben megféleltek szerepeiknek. Igen mulattató volt Deréki, a fótos dialektu-ú kir. tanácsos szerepében.

Csütörtökön a „Brigitta” operette került színpadra.

Telefon.

K. J. A kérdezett mű: Vosen Der Katholicismus und die Einsprüche seiner Gegner. Bécsben Herdernél kapható. A társadalmi kérdésekről Stöcklnek vannak szintén értekezései. Egész kincses bányá Weisz: Apologie des Christenthums. Szintén Herder kiadása. Természetesen az anyag kidolgozását a körülményekhez kell szabni.

CSARNOK.

Az orosz kolostorok.

Oroszországban kétféle kolostort különböztetnek meg. Az előkelőbbek és jelentékenyebbek Lávra (Lawra), a többiek Monostijr (Monostor) nevet viselnek. A Lávra szó a görögből származik s tulajdonképen utat, városrészt jelent. E kifejezést a keleti egyházban a legrégebb korban azon kolostorok jelzésére használták, melyek remetelakok sorából állottak, egy belső teret teljesen körülzárva, később a kolostorok, mint köröskörül bepárkányozott helyek neve. Jelentőségük szerint az orosz Lavrák következő sorrendben állanak: 1. Szt. Antal kiewi barlangkolostora, a melyről még alább szólunk s a melyek kiválóan a nagy esodatevő szent Lawrá-nak neveztetnek. 2. Szergiusz szt. Háromság-kolostora (Troickája Lawra), 64 kilométernyire Moszkvától. 3. Newski szt. Sándor kolostora (Newskája Lawra) Szt.-Pétervárott. 4. Mária mennybemeneteléről nevezett kolostor (Uszpénszkája Lawra) a Potschajer-hegyen, a wolhyniai kormányzóság kremenci járásában. A moszkvai Tschudow kolostora régibb

okiratokban Lávra nevet visel, ma azonban ezen rangba nem sorozzák.

A bevételek, melyekből az orosz kolostorokat fenntartják, úgynevezett appertinenciák, a kormány közvetlen pénzsegélyei, ajándékok a nép részéről, a kolostorok birtokát képező házak, pajták és pincék után befolyó bérek s tőkájük kamatai. Appertinenciák alatt a kolostorok tavai, malmái, rétei, erdei stb. értendők, a melyeket a kormány a kolostorok rendelkezésére bocsát. Részleges vizsgálatok mutatják, hogy még manapság is körülbelül egy millió deszjatin (9596 km.²) föld a kolostorok birtokában van. Kézpénzben 408.749 rubelt kapnak a kormánytól. A templom- és bucsujáróktól befolyó jövedelem természetesen azok számától függ s ennélfogva ingadoznak. A kiewi és moszkvai nagy kolostorokat évenként körülbelül 300.000 hívő látogatja, a kik ott végzik ajátosságukat. Az ezektől befolyó bevételek közt első sorban áll a viaszgyertyák jövedelme, melyeket a hívők a kolostortól vesznek és az általuk tisztelt szenteknek ajánlják fel, a mennyiben ezeket azok képe elé állítják és meggyújtják. Ezen viaszgyertya-jövedelem a nagy kolostorokban körülbelül 20—40.000 rubelre rug. Ide tartoznak továbbá a szentképek, emlékérmek, melyeket külön sátrakban árulnak. Továbbá a perzselyekben gyűjtött pénz: a csoloveéki kolostor (archangeli kormányzóság) e perzselyekből egy év alatt körülbelül 10.000 rubelt vett be.

Nem csekély jövedelmet hajtanak továbbá a megrendelt hála- és más isteni tiszteletek. Végre ide tartoznak az ostya- és proskomidiapénzek. Egy bucsus sem távozik a templomból, a ki nem vesz ostyát s azt egy pénzdarabbal a papnak a proskimidiánál (a szt. vacsorás kenyér szétmetelése, melynél az élők vagy halottak lelki üdvéért imádkoznak) nem viszonyozza. Ide sorolandók továbbá a pénzajándékok és az önkéntes adományok.

Ezen bevételeken kívül, melyekre a kolostorok úgyszólván falvakon belül tesznek szert, vannak még olyanok is, melyeket kívülről kapnak. Ide tartoznak első sorban a kolostorok által az utak mentén a városok és falvakban épített s fenntartott kápolnák. A szt.-pétervári Áruudvarban (Gostinnoi-Dvor) levő kápolna, a mely a Guszlizki kolostorhoz tartozik, évenként allítólag 12.000 rubelt jövedelmez. Másodsorban említendők itt a szentképekkel való körmenetek, melyek gyakran napokig tartanak; 10.000 kilométernyi távolságokra terjednek s fizetés mellett falvakon és pusztákon a szent képek előtt végzik az isteni tiszteletet.

Némely kolostorok ez által évenként 15.000 rubelt is vesznek be. Ide sorolható továbbá a gyűjtők pénze is.

Mindegyik kolostor egész Oroszországban pénzgyűjtőket küldöz szét, a kik a hívők kegyes adományait átvenni jogosultak. A barátok és apácák az egész országot bejárják, faluról-falura, kunyhóról-kunyhóra, kezükben fekete posztóval bevont négyszögletes tányért tartanak, a melyet két keresztformában ráragasztott paszománt szel. Az éjszakákat rendszeren a parasztok kunyhóiban töltik s mindig tovább zárandokolnak, míg kolduló utjuk ismét kolostorokba viszi. E gyűjtés eredménye különben sokkal kisebb, mint a mennyire becsülnők.

A kolostorok nagy jövedelemforrása továbbá a temetkezés. A kolostorok birtokában nagy temetők vannak, a melyeknek temetkezési helyeit a hívők nagyon keresik és drágán fizetik. A szt.-pétervári Alexander-Newszki-kolostorban pl. a sírbolt ára, fekvés szerint 500 rubelre is rug; ehhez járulnak még a temetkezési költségek, a melyek az első osztályban 1000 rubelt tesznek ki.

Mindegyik kolostornál van kisebb-nagyobb vendéglő és hospitium, a melyekben a bucsujárók megszállnak. Az előbbieket a jobb módúaknak, az utóbbiakat a szegényebbeknek szánják. A vendéglők némelyike oly elegáns és kényelmesen

van berendezve, hogy a legnagyobb szt.-pétervári szállodákkal állítható egy sorba. Ezekben megszabott szobaárak is vannak. Kevésbé jól berendezett szobákért tetszés szerint fizetnek. Az ez uton befolyó jövedelem 400—24.000 rubelre rug.

Ha ezekhez hozzávesszük még a pajták, házak s. t. effele bérbeadása után befolyó jövedelmet, mely pl. a szt.-pétervári Newszki-kolostornál meglehetősen magas s az elhelyezett tőkék kamatait, akkor a 485 orosz kolostor bevételeit körülbelül kilenc millió rubelben alapíthatjuk meg.

E mellett igen nagy érc és drágakő-kincs birtokában vannak, melyeket még megközelítőleg sem vagyunk képesek megbecsülni.

A moszkvai főkolostor és a Jurjev-kolostor kincstára magában 30 millió értéket képviselnek. Ezekből alkothatunk magunknak fogalmat az arany-, ezüst- és drágakövekben való gazdagságról, melyben az orosz kolostorok együttvéve bővelkednek.

Helyén valónak tartom néhány sajtáságosabb és kiválóbb kolostort eszetelni, és bennük az orosz szerzetes-élet külső és belső viszonyait bemutatni. E célra három, fizikai viszonyainál és földrajzi fekvésénél fogva egymástól nagyon is távol álló, és eltérő kolostort választok: a walaámi kolostort a Ladogató partján, a kiewi barlangkolostort és a fehér tenger egy szigetén levő szoloweki-i kolostort.

A walaámi kolostort azon benyomások után, melyeket oda való utazásom alatt szereztem, akarom az olvasóval megismertetni.

A szép széles Néván való félnapi utazás először is Schlüsselburgig visz. E jelentéktelen városka a Névának a Ladogatóból való kiömlésénél fekszik. A városnál érdekesebb vára, melynek nagy multja van, melynek egy része ismert, másik homályos részét pedig hiába keressük a kronikában.

Az erőd a tó közepén fekszik, s csakis hajóval közelíthető meg. Oroszok építették, később bevették a svédek, 1702. október 11-en azonban Nagy Péter újra visszahódította. Ó miga intézte a vár lövetését, s preobraszenszki-i és szemonowi testőrsége ostromolta a megejtett lövést.

A várostól jobbra emelkedik egy magas homokbucka, a preobraszenszki hegy, ott alusszák békesen egymás mellett az elesett oroszok és svédek örök álmukat. A vár most esendes, nyugodt, melancholikus benyomást tesz. Hadi jelentőségét már rég elvesztette, az egyes helyiségek börtönökül szolgálnak. Az orosz történet nem egy drámája találta itt tragikus végét.

Most egy nagyobb, a tavat bejáró hajóra szállunk, és kirándulunk a Ladogatóra. Nem oly út ez, mint Svajc smaragd színű tavain — tengert, nagy part nélküli tengert látunk, mely körülöttünk elterjed. Változatosság és mozgás, végtelenség s a szem nem talál szilárd pontot, melynél megnyughatnék. A Ladoga különben Európa legnagyobb tava, 300 km. hosszúsága, 200 km. széles, körülbelül oly terjedelmű, mint a szász királyság. Hetven folyó táplálja a nagy terjedelmű medencét, a melyből a Newa ömlik ki, s mely egykor a normánnok, nowgorodek, a svédek és finnek véres küzdelmeinek színtere volt. A Hansa is járta be a tavat, s nem egy történelmi adat fűződik e tó vizéhez.

(Folyt. köv.)

Megvételre keresek

egy harmóniumot.

Ajánlatok alulirothoz küldendők Nagy-Kérre.

Renglovics Aladár,
tanító.

253/897. tlkönyvi szám.

Hirdetmény.

Kis-Lapás község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. c. cikk a tényleges birtoklás tulajdonjogának bejegyzését rendeli az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közbe: 1-ször, hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ide értve e szakaszoknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §-ának a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. évi XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §-nak b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlesek érvénytelenségét kimutatják, e végből törlesek keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1897. évi augusztus hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz** nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlesei kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2-or: hogy mindazok, a kik az 1886. évi

XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak tekintetében ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. aiba foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásaikat hat hónap alatt, vagyis 1897. évi augusztus hó 20-áig bezárólag ezen tlkvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3-or: hogy mindazok, akik a tlkv. átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönböztetve azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. évi XXIX. t. c. szerinti eljárás és ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják — e tekintetbeni felszólalásukat tartalmazó kérvényüket ezen tlkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1897. évi augusztus hó 20-áig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jöbbszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvényes rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredeteket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Nyitrán, a kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál, 1897. évi január hó 14-én.

Palásthy,

2-3.

kir. törvszki bíró.

200 métermázsas takarmányrépa eladó.

Métermázsája 70 kr. — Nyitrához közel; országút melletti földön lerakva; egészséges, könnyen és azonnal szállítható.

Sturcz György,

Nyitrán, hosszú-utca 19. sz.

Gyümölcsfa-vadoncok és nemes ojtványok eladása.

(Vadonról 3-5-10,000 drb. vételnél 5-10-15 százalék engedmény.)
Rendkívüli gazdag gyökérezetű életerős vadoncok erősség szerint egyenlő vastagságokra vannak válogatva, mely végtelenül nagy előny a rendelésre nézve, ezenfelül az árak is mérsékeltek, illetve igen alacsonyak.

3-4-5 éves állandó, vagyis termő helyőkre kiültethető és ott azonnal beajtható vadoncok:

I. minőségű	20 milli m. vastag	100-ra	10 forint
II. "	15 milliméter	100 "	5 "
III. "	12 millim.	100 "	2 50 "
Kézbeli nemesítésre alkalmas 2-3 éves vadoncok.			
I. minőségű	10 milli	100-ra	2 frt 1000-re 18 — frt.
II. "	7 milli	100 "	1 60 " 1000 " 14 — "
III. "	6 m.	100 "	1 20 " 1000 " 11 50 "
Nyári szemzésre alkalmas 1-2 éves vadoncok.			
I. minőségű	5 milli	100-ra	1 frt 1000-re 9 50
II. "	4 milli	100 "	0 80 " 1000 " 7 50
III. "	3 milli	100 "	0 60 " 1000 " 5 50

Vadoncok a következőkből rendelhetők meg: **körte, alma, doucin, paradicsom birs, prunus myrobolana, szent joulie, kökény, sárga barack, mandula, őszibarack, fekete meggy, sajmeggy, prunus mahaleb eper.**

A rendelés foganatosítása illetve összeállításánál a fenti (vonallal jelzett méretek pontosan betartatnak).

Gazdasági célokra alkalmas 4-5 éves (nem ojtott) eperfából igen nagy készlet van. A csemeték drbja 25 kr; 100 drb. ára 20 frt, 1000 drb. ára 170 frt. A gyengébbek aránylag olcsóbbak.

Mindezen vadoncok megrendelhetők

UNGHVÁRY SÁNDOR

gyümölcsfa-iskolájában Cegléden.

Ugyanekes fenti cégnél kaphatók magas törzsű és törpére nevelt **körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin, cseresznye, meggy, eper, birs** és **nosz-polya csemeték** is a következő ár mellett.

Az 1-2 éves igen szép csemete darabja	15-20 kr.
a 2-3 " " " " " "	25 "
a 3-4 " " " " " "	30 "
a 4-5 éves legerősebbek darabja	35 "

Nagyobb vételnél árengedmény adatik.

Tessék árjegyzéket kérni!!!

Hirdetés.

Egy vidéki teljesen felszerelt jégveremmel és jégkészlettel ellátott.

mészárszék-üzlet,

mely 9 hónap alatt 13,880 frt 30 kr forgalmat képes volt fölmutatni, **folyó évi április hó 1-étől**

szabad kézből bérbeadatik.

A bérbe venni szándékozók ajánlataikkal forduljanak **„Ürmény és Salgó községi hitelszövetkezet”** fogasztási osztályának igazgatóságához.

Hirdetmények

a „Nyitramegyei Szemle” részére jutányosan felvételnek a kiadójaválában.

2-szeres és 3-szoros termések

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával

érhetőek el

Hungária

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

